
Julie Kopová: Studium filosofie je pro každého, kdo má pocit, že se zasekl na místě

S malířkou Julií Kopovou stojíme v ateliéru na zaschlých šmouhách od barev, obklopují nás různé velké obrazy. Některé plné sytých výrazných odstínů a pohybu, jinde jsou klidné, tlumenější plochy. U jedné zdi stojí ze tří stran pomalované kvádrčky jako zvláštní abstraktní zahradní trpaslíci. Mezi plátny visí role papíru hustě popsaná hesly a poznámkami, mezi kterými si všímám jména Nietzscheho. I o něm a vlivu studia filosofie na výtvarná díla si povídáme s Julií rok po tom, co absolvovala magisterský obor [Filosofie v kontextu humanitních věd](#) .

Jeden rozhovor už jsme spolu pro FHS dělali. Ještě jsi na FHS studovala a bylo těsně před výstavou Purgatory (Očistec), na které jsi představila především velkoformátová vertikální plátna. Na čem pracuješ teď?

Věnuju se dvěma tématům – zpracování pohádkových či fantasy postav a pak se už půl roku zabývám kouřem jakožto proměnlivou, fluidní formou pohybu. V prvním případě pracuju s metaforou a alegorií, vytvářím objekty – obrazy, z nichž každý symbolizuje fantastickou postavu. Už je hotový Witcher (Zaklínač), Empress (Císařovna), rozpracovaný Gatekeeper (Strážce brány), přibude třeba Zloděj. Brzy budu mít v ateliéru celé město. Těmito ilustracemi jednotlivých charakterů se snažím abstrakci přiblížit lidem, kteří ji jako vizuálnímu jazyku nerozumí. Jde o abstraktní zobrazení archetypů v literatuře uchopených slovem, a toho, co pro mě vyjadřují. Na kouři mě zajímá jeho pohyb v prostoru a místo v různých kulturách. Třeba pro původní americké obyvatele měl velký význam, tuto oblast bych chtěla prozkoumat víc. A dostala jsem se skrz kouř zase k vertikálním formátům, které mi připomínají totemy.

Jak jsi přišla, vzhledem ke své tvorbě, na tak konkrétní téma pohádkových nebo fantasy postav?

Zaujala mě jejich univerzální srozumitelnost. Jde o příběhy, kterými je protkaná dnešní internetová kultura, hlavně díky počítačovým hrám. Archetypům v nich obsažených rozumí dnes už každý, kdo hry hraje, ať už v Česku, Americe nebo třeba Indii. A ty jednotlivé charaktery jsou zjednodušeným zobrazením toho, co máme každý v sobě, pozitivního i negativního. Pohádka je trochu ironický název série, nebudou v ní všichni dobří. Chystám i morálně šedé a vychytralé postavy. Krom toho mě baví hudba z fantasy her, jejich schopnost budovat komplexní svět a mám ráda středověk a jeho estetiku. Samozřejmě si ho, stejně jako hry, idealizuju a romantizuju, žít bych v té době nechtěla.

Minulý rok jsi touhle dobou dokončila studium u nás na fakultě. V diplomce ses zabývala uměním a pojmem vznešena. Ovlivnilo psaní práce nebo závěry, k nimž jsi dospěla, tvoji tvorbu a její vnímání?

Celý proces psaní pro mě byl velkou inspirací. Nechtěla jsem se zabývat dlouho a dopodrobna jedním filosofickým dílem, tak bych filosofii ani studovat nemohla. Četla jsem různé knihy, z nichž jsem sbírala pasáže, myšlenky a podněty, které jsem potřebovala. Tak jsem objevovala i pojem vznešenosti, který vychází z Kanta - on ji vnímá v přírodě, já jsem ji chtěla ukázat v abstraktním umění.

Díky závěrečné práci jsem si ukotvila pojmy s vznešeností spojené, které jsou pro mě v abstrakci a vizuálním vnímání důležité. Přeju si, aby vznešeno, jak jej vnímá filosofie, bylo vždycky přítomné v mých obrazech, a aby jej dokázaly předávat, ať zpracovávám jakékoli téma. Takové přání, tehdy ještě nevyjádřené, jsem měla už od dětství. Díky propojení tvorby a teorie se mi jej podařilo pojmenovat.

Co vznešeno znamená? Jak v teorii tvé diplomky, tak v umění.

Vznešeno je přesahující zážitek vznikající v divákovi. Je vtažen do pozorování jevu, předmětu nebo díla, a tak zapomíná na časovost i cokoli dalšího. Stává se sám součástí pozorovaného celku. Takový transcendentální prožitek je nepředvídatelný a nedá se naplánovat. Je jako náhodné setkání a propojení. Umožňuje nám ho naše obrazotvornost při kontaktu s něčím nepochopitelným a ohromujícím.

Takže filosofie hraje roli ve všech tvých obrazech?

Každým z nich se snažím tenhle pocit předat a takový zážitek umožnit. Když jsem ho byla schopná pojmenovat a teoreticky vysvětlit, pomohlo mi to částečně rozehnat pochybnosti o mé práci. Abstrakce pořád nemá moc dobrou pověst, pochyby o jejím smyslu se na mě taky přenášely. Koncept vznešena přispěl k pochopení, že i když abstraktní dílo nenese žádné konkrétní významy, má samo velký význam. Tenhle paradox mě inspiruje i dál.

Nepřiliší dobrou pověst filosofie s abstrakcí sdíli.

Společně se taky liší od popisnějších věd a přístupů k umění. Lidé je vnímají jako alternativní, nenesou jasnou zprávu, je třeba u nich víc přemýšlet a ponořit se do nich. To v mnohých vzbuzuje obavy.

Jsou filosofové nebo filosofky, kteří jsou ve tvých obrazech nebo za nimi nejčastěji?

Různí se to. Hodně se objevuje Nietzsche, když pracuji s narušováním vzniklého, kresbou a rytím do překrývajících se vrstev. V těch je nietzscheovská cykličnost a nekonečnost. Potom Georges Bataille, hodně zmiňovaný i v mé diplomce. Vnímá vznešenost prožitku jako nějakou formu erotismu, momentu náboje i vypětí v pohlcujícím okamžiku. Tato napjatost se promítá do mých kompozic, snažím se, aby byly dynamické.

Na FHS jsi přišla z Akademie výtvarných umění potom, co jsi tam dokončila magisterské studium. Proč ses rozhodla pro dalšího magistra a vybrala sis zrovna Filosofii v kontextu humanitních věd?

Při poměrně dlouhém studiu na AVU mi chybělo teoretické vybití. Filosofii jsem ale začala číst už tam. Ovlivnil mě filosof Petr Rezek, který nás učil, sdílela jsem s ním poznatky a myšlenky v době, kdy jsem ještě před přechodem k abstrakci malovala hornaté a rozvolněné krajiny. Doporučil mi přečíst si Kantovu Kritiku soudnosti, kde se hovoří o vznešenosti. Zjistila jsem, že jsou mi filosofie a její způsob uvažování hodně blízké. Konkrétně Filosofie v kontextu humanitních věd mi byla sympatická možností propojování s dalšími humanitními vědami a přesahy do příbuzných oborů.

Splnilo studium tvoje očekávání?

Bylo obohacující. Sice mi tentokrát trochu chybělo víc umění, ale studium mi poskytlo možnost zjistit, co mě zajímá a tomu se věnovat. Například se nevyžívám v antické filosofii, ale díky tomu, že jsme se jí zabývali, se mi ukázal původ mnoha myšlenek. Díky získanému kontextu jsem mohla dělat takové svoje epizodní průzkumy a řešit detailněji témata mně blízká.

Nacházela jsem tak texty nebo jejich úryvky rezonující s motivem, co jsem chtěla zpracovat, v hodinách jsem objevovala autory, ze kterých můžu vycházet a kteří ke mně promlouvali. A svoje úvahy jsem mohla na místě sdílet.

Jaký byl přechod z umělecké školy, vnímala jsi nějak změnu prostředí?

Přestože jsem přišla odjinud mezi lidi, kterých se dost znalo z bakaláře, cítila jsem se na FHS hned dobře. AVU umí být někdy konkurenční a soutěživá, na FHS je prostředí přátelské, každý je vítaný. I díky tomu jsem si k ní vytvořila vztah a dodnes jsem v kontaktu s vyučujícími i spolužáky.

Bylo to v něčem náročné?

Bojovala jsem s psaním seminárních prací, jejich formou a pravidly. Musela jsem se naučit psát texty, které se jasně držely jedné linky a nerozletovaly se v nich myšlenky, což není té kreativní umělecké práci moc blízké. Ale myslím, že se mi to psaní podařilo trochu zkrotit, a jsem to ráda, že umím napsat odborný text.

Co tě během studia nejvíc bavilo, nadchlo?

Hodně na mě zapůsobil právě Georges Bataille, jeho Svrchovanost jsme četli na semináři s doktorem Jakubem Chavalkou. Tam jsem pochopila, jakým směrem se chci v diplomce vydat. Seminář byl skvělý, doktor Chavalka měl knihu patrně mockrát přečtenou, ale přesto během společného čtení přicházel na stále nové věci a interpretace. My jsme byli součástí těchto objevů a zároveň přicházeli s vlastními v kreativním procesu.

Pro koho je podle tebe obor FKHV, komu bys ho doporučila?

Nehledě na věk každému, kdo se dlouho pohybuje v jednom oboru nebo má pocit, že stojí na jednom místě a už to nestačí. Filosofie zaštiťuje spoustu oborů a odevšud k ní vede cesta. Zároveň každému umožní najít si vlastní téma. My jsme se v ročníku potkali s různým zázemím, někdo s doktorátem z jiných oborů, pracující, kteří se chtěli vrátit zpět ke studiu, a absolventi všeobecného bakaláře. Díky tomu vzniklo podnětné prostředí, kde se potkávaly pohledy z různých světů. A v neposlední řadě mi přijde FKHV jako dobrý obor pro lidi okolo umění, kteří zde naleznou spoustu zdrojů inspirace, nejen vizuální.

Martina Plass

KAM VEDE FHS?

Série rozhovorů s alumni o jejich kariérách i přínosech studia.